Şerfedîn

Der sagenumwobene Held der Êzîden

Von Hayrî Demir für www.ciwanen-ezidi.de

Saarland

©www.ciwanen-ezidi.de©

Şêx Şerfedîn ist einer der bedeutendsten und bekanntesten Heiligen der Êzîden. Ihm sind zahlreiche Sagen gewidmet und man erzählt sich heute noch von dem Heldenmut Şerfedîns.

Şerfedîns Vater, Şêx Hasan [Shêxsin] (1195-1246) ist ebenfalls einer der Heiligsten der Êzîden. Beide gehören der Şêx-Gruppe Adanî an. Sein Vater Şêx Hasan ist auch gleichzeitig der bedeutungsvollste Nachfahre der Adanî-Gruppe. Şerfedîn hatte einen Bruder, Şêx Mûsê Sor und eine Schwester, Şexa Sitî Tawis. Şerfedîns einziger Nachkomme ist sein Sohn Şêx Zendîn.

Infolge der Verdienste Şerfedîns für das Êzîdentum, wurde ihm innerhalb der Adanî Şêxs eine eigene Gruppe zueigen. Diese Gruppe ist die der Peşîmamê, welche sowohl wichtige religiöse, als auch politische Aufgaben erfüllen. Şerfedîn ist somit der Vater der heutigen Peşîmamê. Aufgabe der Peşîmamê ist es, für den Zusammenhalt der Êzîden zu sorgen und diese auch gegen Feinde zu schützen. Şerfedîn verstand sich in diesen Bereichen als ein außerordentlich talentierter Würdenträger.

Die wesentlichen Aufgaben der Peşîmamê heute ist die Vertretung des Mîr (weltliche Oberhaupt der Êzîden) und die Betreuung seiner Familie. Also die der Qatanî Şêxs. Die Peşîmamê sind auch heute als Einzige berechtig, die Eheschließung bei Êzîden zu vollziehen. Nur bei Abwesenheit ist es anderen Würdenträgern erlaubt, diese Aufgabe zu übernehmen.

Şerfedîns Vater Şêx Hasan wendete sich wichtigen politischen Fragen der Êzîden zu. Ihm gelang es, die Gemeinschat zu stärken und sein Ansehen in der Region wuchs. Der Statthalter der Region um Mosul, Badre Din-Lulu, war zunächst Şêx Hasan gegenüber loyal. Mit der Zeit fürchtete er aber um seine eigene Macht, da Şêx Hasan sein Ansehen und seinen Einfluss stetig ausbaute. Als Gegenzug erhöhte Badre Din-Lulu die Steuern dermaßen, dass es den Êzîden nicht mehr möglich war, diese zu bezahlen. Es kam zu Streitigkeiten zwischen den Êzîden und Badre Din-Lulu. Der Statthalter Badre Din-Lulu ließ Şêx Hasan zu Verhandlungen in seine Festung einladen. Er verhaftete Şêx Hasan und ließ

©www.ciwanen-ezidi.de©

ihn im Kerker hinrichten, dies geschah im Jahre 1246. Daraufhin zog Badre Din-Lulu mit seiner Armee in das Laliş-Tal, wo er ein Massaker an der êzîdischen Gemeinschaft verübte.

Berühmt wurde Şerfedîn, der Sohn Shêx Hasans, durch die Verteidigung der Êzîden gegen Badre Din-Lulu. Zunächst vertrieb Badre Din-Lulu ihn während des im oben genannten Vernichtungsfeldzuges aus dem Laliş-Tal. Şerfedîn flüchtete darauf hin nach Sindjar (Şêxan). Im Bezirk Sindjar (Şêxan) mobilisierte Şerfedîn dann ein starkes êzîdisches Heer von Kämpfer um sich und kämpfte unerschrocken gegen Badre Din-Lulu.

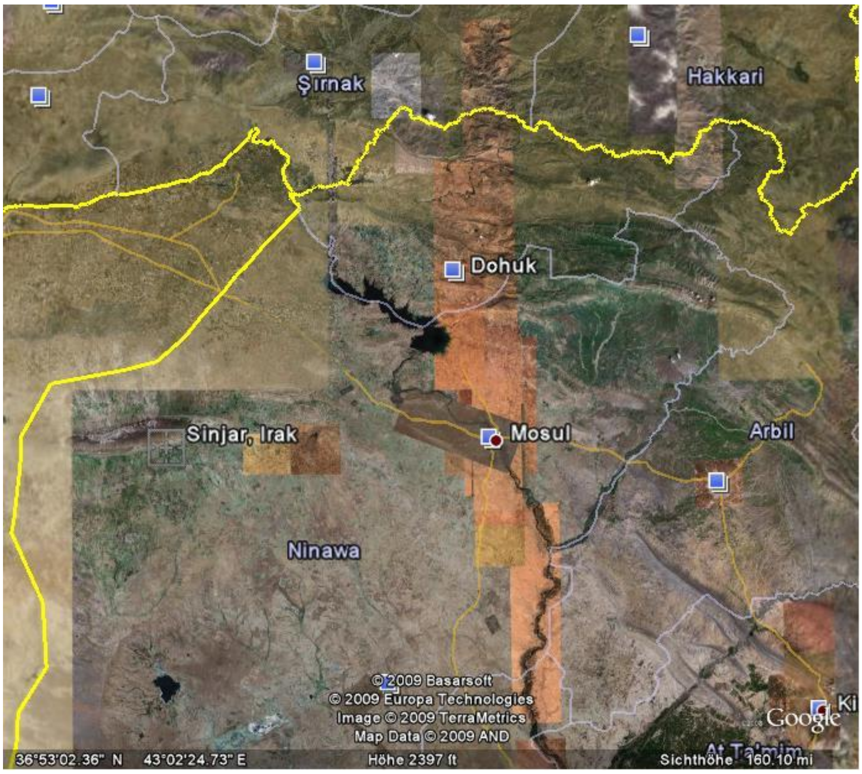

Den verbliebenen Êzîden im Lalish-Tal übersandte er folgende Botschaft, welche heute überall bekannt ist und als Hymne des Widerstandes gilt:

Şerfedîna, Şerfedîna, Şerfedîna dînê me ye

Şerfedîn Mîra li dîwanê

Ilim bidin Kurdistanê

Qewîn bikin vê imanê

©www.ciwanen-ezidi.de©

Şerfedîne dînê me ye

Dieser Lobgesang sollte die Êzîden in ihrem Glauben stärken und ihnen Kraft und Hoffnung im Kampf geben. Als Rache überfiel Badre Din-Lulu erneut das Laliş-Tal, wo er wieder ein Blutbad und unbeschreibliche Gräueltaten verübte. Er ließ über 100 êzîdîsche Stammesoberhäupter in Mosul hängen. Er hat auch das Grab des êzîdischen Reformer Şêxadî geschändet. Badre Din-Lulu war christlicher Abstammung, konvertierte später jedoch zum Islam. Şerfedîn wurde auf der Suche um Unterstützung vom Mongolenführer Bato ermordet.

Şerfedîn gilt als die personifizierte Gestalt des êzîdîschen Widerstandes. Mit seinem Mut, das Êzîdentum zu verteidigen und sein eigenes Leben dafür zu opfern, ist er in die êzîdîsche Geschichte eingegangen und nicht mehr wegzudenken. Selbst auf Hochzeiten wird immer wieder gerne von den êzîdischen Sängern seine Hymne gesungen. Für alle Êzîden ist er das Vorbild, für seinen Glauben zu kämpfen, wenn es sein muss. Vor allem in der Region um Şêxan wird er sehr verehrt .

Qesida Şerfedîn (Ji kiteba Bedel Feqir Hecî)

Şerfedîn xerazê gulê
Dê bi xemilî dê bi xemilî
Ew suneta sotî dilî

Xiveta melik Şerfedîne
Min vedayî li nisêbîne
Serê terfa ço´ezminê

Ciwabê bidne Kurdistanê
Bila qayîmken Îmanê
Şerfedîn mîre li dîwanê

Şerfedîn ji mixarê hate dere
Sed hezar qewşen yî li bere
Nûrî´elem hey li sere

©www.ciwanen-ezidi.de©

Şerfedîn ji mixarê derkefit
Sed hezar qewşen yî vêra
Hesip di bozin zîn zêre

Şerfedîn wê têt ji xerbe
Rast û cep di hingêvit dirbe
Xafil dê mirin ji kerbe

Şerfedîn ji xerbiêve têye
Rast û çep di hingêvit dirbêye
Xafil dê mirin ji kerbêye

Qewlê Şerfedîn

Xaliqê min yî sewab e
Û Padşayê min yî li ser cewab e
Bê reza Xwedê û Tawisî-Melek
Tu car pel ji darê nabe.

Yekî min di wê de yî tebab e
Û li ber mehekan rawestiya be
Dê kengî Mehdî Şerfedîn rabe ?

Dê rabe Mehdî
Û ne sindî dimîne û ne qadî
Hingî sunetê hesabî.

Hesabî sûnetê
Û ya Melik şerfedîn
bi rehim û şefeqeta xwe
Sirêt batinê di ber meke !

Di ber meke sirêt batinê
Û ew in cindî pê dibin xenê
Ya Melik Şerfedîn tê kengî derî hawata dinê ?

Cindî dixinê ne
Li gêdûkan mêrên hêne
Bitine hizranî ji me divêne.

©www.ciwanen-ezidi.de©

Çêbûn siwarên gêdûkan
Dê bixemlînin şuhbêtî bûkan.

Şuhbêtî bûkan bixemlînin
Sindirûkêt kesk û sor û zer derînin
Hem bi rêya navê Siltan Êziyê (êrîn li ser xwe binîn.

Rojekê yê bête cenge
Û Feqîrên lê bixemlînin letan û zendan
Ew roj ne roja mêrê leng e.

Rojekê tête dahire
Û dahir bî bi qelbekî feqîran
Melik Şerfedîn dê wa hizretê li te dikire

Ya Siltan Êzîdê min tu karî !
Û çima nakî
Û tu Melik Şerfedîn dikarî ji mixarê rakî
Û xelkê asê pê mita kî.

Û xelkê asê pê mitî bî
Ol û erkan marifet û rê bî
Pênc ferzan ferzek ne li cê bî.

Her pênc ferzên heqîqetê
Şêx, Pîr, Hosta, Yar û Birê Axretê
Fer e li sûnetê îro dinyayê
Sibê li bangê axretê.

Sinete ye bi lez e
Siwardibe li borekî dibeze
Di gel cindiyan emê herne xeze.

Emê dilan bidene Feqîra(n)
Û bila bixemlînin lpan û herîra
Ya Melik Şerfedîn hewakê bide xirabê fêniyêt wî re.

Ya Melik Şerfedîn hewakê li me vede
Û pey tê bûn Serheda
Tu me bi destên (şirî'etê) ve bernede.

Ya Siltan Êzî ji ewil tu berat î
Û tu Xwedanê itiqat î
Û tê li ser pira selat î.

Tu li me birênî bi çavê ?efeqetê bi dilê rehmêtê
Tu ronahiyekê bidî dilê me û çendî sûnetê
Sûnetê diperistî
Li dest û dayinê tu ney sistî
Ya Melik Şerfedîn dayîm tu ne yî nivistî.

©www.ciwanen-ezidi.de©

Melik Şerfedînê Adiya yî tesel e
Dîwanbest û mehfel e
Nav û dikarêt Siltan Êzî yê şêrîn bang û sela..

Feqîr hatine ser min bi micade
Û me li Siltan Êzî atiqade
Ezîzê min zû bi bangê dihate.

Li van bangan ya li van rêberan
Û li van ezîzan li van rêberan
Siltan Êzî li banga me tê fere.

Bangiya me û cindiyên Mergehê
We digot emê Cimayekê bikin li Cimayê û Bîrîmayê
Encex Siltan Êzî bang hewara me bê.

Çendî şev e û çendî roj e
Sinetxane yî bi guneh e, yî bi soje
Ya Melik Şerfedîn ji destê şerî'etê
Vê meclisê, te lê bikre doje.

Çendî roj e û çendî şev e
Û dara Sunetxanê dikir ev e
Ya Melik Şerfedîn bi bor ve ji mixarê derkeve!

Wê dibêje Melik Şerfedîne
Û heke Şêşims bike ezîzîne
Û latê ji ser derê mixarê derîne!
Dayîm bor yî bi zîn e.

Dema bi zîn bikire hêstire
Cimake Şêxan û Pîran Hosta û Merebiyan
Bikira ev dinya pê fetih bikire.

Rojekê diherême
Û celsa Siltan Êzî bi xwe dibême
Vê fêniyê têk didême.

Ez têk didime vê fêniyê
Bi destûra Xwedê û Şîxadî emê bajonin ser textê Amediyê
Eme serê van kafiran jêkin û bavêjin dojeyê.

Ev zeman dê yê we bî
Şîxadî şade bî
Zimzim û Qubildor heca me bî.

Ev zeman dê mirîd bî
Atiqada me Siltan Êzîd bî
Zimzim û Qubildor heca me bî.

©www.ciwanen-ezidi.de©

Ev zeman dê bi îman bî
Pîr Reşê heyran bî
Zebûnî her çar biran bî.

Xwedanê keremê cêşê geliyê
Lalişbi hewara me bê
Sed rehml li dê û bavên gehdaran û seydayê me, emid kêm in û Xwedê yî temam e

Çavkanî: Pîr Dîma “Peristgeha Êzdiyan”; Chaukeddîn Îssa “Das Yezidentum- Religion und Leben”; Pîr Xanna Omerxalî “Ocaxên Shêxa”